

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
המחלקה לפסיכולוגיה

שם הקורס: מבט על אמפתיה בפסיכופתולוגיה ההתפתחותית 101.1.0271
תשפ"א 2020-2021

סילבוס

שם המרצה: עידו שלו, מייל: idoshal@post.bgu.ac.il

שעות הלימוד: ימי ג', 12:00-14:00, סמסטר ב'

שעת קבלה: ימי ד', 13:00-14:00

מטרות הקורס:

בסדנה זו נדון בבסיס התאורטי של הפסיכופתולוגיה ההתפתחותית ומשמעותיה לגבי ההבנה הקלינית של פסיכופתולוגיה. נבחן פסיכופתולוגיות בהיבטים התפתחותיים דרך מושג האמפתיה ומצבים רגשיים מורכבים קשורים (כגון חמלה, מצוקה אישית ואשמה). הסדנה תעסוק באופן בו מתפתחות פסיכופתולוגיות לאורך החיים תוך כדי בחינת ממצאים עדכניים לגבי האינטראקציה הקיימת בין גורמים סביבתיים, גנטיים, ונוירו-ביולוגיים לאורך ההתפתחות. לאורך הסדנה נבחן כיצד גורמים אלו עלולים לפגוע באמפתיה (או ליצור אמפתיה פתולוגית) ולהוביל להיווצרות פסיכופתולוגיות שונות. נרכוש הבנה על אמפתיה וחשיבותה בחיי היום-יום ובקליניקה תוך כדי בחינה של התפתחותה לאורך החיים ותרומתה לאספקטים התפתחותיים שונים (כמו הקשר שבין ההורה לילד, טיב התקשרות ועוד).

מבנה הקורס:

הקורס הינו סמסטריאלי. הקורס יתחלק לשני חלקים. בחלק הראשון (כ-8 שיעורים), יערכו שיעורים פרונטליים אשר יחשפו את הסטודנטים לנושא האמפתיה והפסיכופתולוגיה ההתפתחותית. בשלב השני (כ-5 שיעורים), הסטודנטים יתמקדו בהצגת מאמר על פסיכופתולוגיה ספציפית וינהלו על כך דיון בכיתה. בכל שיעור תציג קבוצת סטודנטים מאמר על הקשר בין אמפתיה לבין יצירת הפגיעות לפסיכופתולוגיה כפי שאנו מבינים אותה לאור השקפת הפסיכופתולוגיה ההתפתחותית. כל השיעורים יתנהלו בכיתה אם המצב יאפשר זאת, אחרת – יתנהלו כל השיעורים באופן מקוון בזום.

אופן ההערכה והרכב הציון בקורס:

הצגת המאמר ודיון בכיתה (או בזום) – 20%

עבודה מסכמת – 80%

העבודה בסוף הקורס תהיה עבודה עיונית בנושא הפסיכופתולוגיה ההתפתחותית ואמוציות. הסטודנטים יתמקדו בפסיכופתולוגיה אחת, יציגו אותה לפי השקפתה של הפסיכופתולוגיה ההתפתחותית ויעלו השערה אפשרית על הקשר שבין יצירת פגיעות לפסיכופתולוגיה זו לבין אמפתיה או מצבים רגשיים מורכבים.

דרישות הקורס:

- נוכחות חובה
- חובה להיות עם מצלמה פתוחה אם הקורס יתנהל בזום
- הצגת מאמר בכיתה
- כתיבת עבודה מסכמת

נושאי הלימוד:

- מהי אמפתיה חשיבותה בחיי היום יום בכלל ובקליניקה בפרט
- הסתכלות התפתחותית על אמפתיה תוך בחינת הקשר בין גורמים סביבתיים וביולוגיים של אמפתיה
- אמפתיה ופסיכופתולוגיה
- יסודות הפסיכופתולוגיה ההתפתחותית
- הצגת מאמרים ודין על פסיכופתולוגיות ספציפיות

רשימת קריאה מומלצת (לא חובה):

אמפתיה

Uzefovsky, F., & Knafo-Noam, A. (2017). *Empathy development throughout the life span*. In J. A. Sommerville & J. Decety (Eds.), *Frontiers of developmental science. Social cognition: Development across the life span* (p. 71–97). Routledge/Taylor & Francis Group.

Knafo, A., & Uzefovsky, F. (2013). *Variation in empathy: The interplay of genetic and environmental factors*. In M. Legerstee, D. W. Haley, & M. H. Bornstein (Eds.), *The infant mind: Origins of the social brain* (p. 97–120). The Guilford Press.

Watson, J. C., Steckley, P. L., & McMullen, E. J. (2014). The role of empathy in promoting change. *Psychotherapy Research, 24*(3), 286-298.

Stern, J. A., & Cassidy, J. (2018). Empathy from infancy to adolescence: An attachment perspective on the development of individual differences. *Developmental Review, 47*, 1-22.

Stern, J. A., Borelli, J. L., & Smiley, P. A. (2015). Assessing parental empathy: A role for empathy in child attachment. *Attachment & human development, 17*(1), 1-22.

Decety, J., & Moriguchi, Y. (2007). The empathic brain and its dysfunction in psychiatric populations: Implications for intervention across different clinical conditions. *BioPsychoSocial medicine, 1*(1), 22.

פסיכופתולוגיה התפתחותית

Knafo, A., & Jaffee, S. R. (2013). Gene–environment correlation in developmental psychopathology. *Development and psychopathology, 25*(1), 1-6.

Rutter, M., & Sroufe, L. A. (2000). Developmental psychopathology: Concepts and challenges. *Development and psychopathology, 12*(3), 265-296.

אמפתיה בפסיכופתולוגיה התפתחותית (מתוך רשימה זו, סטודנטים יבחרו מאמר להצגה):

Macfie, J. (2009). Development in children and adolescents whose mothers have borderline personality disorder. *Child development perspectives*, 3(1), 66-71.

McDonald, N. M., Baker, J. K., & Messinger, D. S. (2016). Oxytocin and parent-child interaction in the development of empathy among children at risk for autism. *Developmental psychology*, 52(5), 735.

Moul, C., Hawes, D. J., & Dadds, M. R. (2018). Mapping the developmental pathways of child conduct problems through the neurobiology of empathy. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 91, 34-50.

O'Connor, L. E., Berry, J. W., Lewis, T. B., & Stiver, D. J. (2012). Empathy-based pathogenic guilt, pathological altruism, and psychopathology. *Pathological altruism*, 10-30.

Tully, E. C., & Donohue, M. R. (2017). Empathic responses to mother's emotions predict internalizing problems in children of depressed mothers. *Child Psychiatry & Human Development*, 48(1), 94-106.